

JENDAURREKO IRAKURRALDIA

Euskal literatura bogan, Hendaian

Ekainaren 5ean, goizeko 11etan hasi eta arratsaldeko 8ak arte, Itxaro Bordaren *Boga-boga* eleberria leituko dute 109 lagunek, hasi eta buka, Hendaiaiko Mediatekan. Laugarren irakurraldi publikoa izanen da aurtengoa, eta estreinakoz, Euskal Herri osora luzatu dute parte hartzeko gonbitea.

| GARBINE UBEDA GOIKOETXEA |

LITERATURA, irakurzaletasuna sustatzeko aha-legina, euskararen ikusgarritasuna eta plazera sare berean harrapatzen dira ekainaren hastapeneko buelta horretan, beti asteazkenez, antolatzen den jendaurreko irakurraldian. Herri osoa ukitzen du ekimenak, hain zuzen,

ikastetxeetatik hasi eta enpresa, aisialdiko talde, elkarte, erakunde nahiz norbanakoenganaino heltzen baita parte hartzeko deia, Akelarre Kultur Elkartearen tarteko dela. Aurtengoak, laugarren edizioa duen honetan, herriko mugetatik harago zabaldu nahi izan dute esparrua.

Miren Intxausti: «Irakurmen kolektiboaren

Nola sortu zen ekimena? Literatur taldea al dago ideiarekin atzean?

Ez zen zehazki taldearen ideia izan, bertako bi zororena baizik, biak irakasleak. Oso kontzienteki ez bazen ere, ikasleak irudikatzen genituen jendaurrean irakurtzen. Jakina, babestuta, helduez edo, hobeto esan, euskal hitzak orobat maite dituen jendeez inguratuta. Zergatik bereizi behar dira haurrak eta helduak publikoaren aitzinean? Bestalde, Arriagako irakurraldia ezagutzen genuen eta Hendaian ere egin genezakeela iruditzen zitzaigun eta horrelaxe proposatu genion Akelarriari. Babesa eman ziguten, eta azpiegitura eskaini. Beraz, eta galderari helduz, Akelarre badu literatur taldea, baina irakurraldia antolatzen duena hiru kidez osatutako beste talde bat da. Jakina, elkarren ifrentzua gara.

Zer helburu du irakurraldiak?

Luzarorako helbururik ez du. Ez

Hendaiaiko Irakurraldiko antolatzailea da Miren Intxausti, Gema Elorriagarekin eta Jean-Pierre Artolarekin batera.

gara ari misio baten ardura bage-neuka bezala, eta hura galduko balitz katastrofea gertatu litzatekeenaren ustean. Ez zaigu iruditzen irakurzaletasuna bultzatzeko edo euskara maitatzeko nahitaezkoa denik. Egunen batean irakurraldirako ilusiorik inon ez bada,

bukatuko da eta kito. Jarraipenaren bermeak ez gaitu axolatzen. Ilusioa, kemena eta denbora maite dugunari eskaintzen diogu. Beraz, helburuak oso hurbilekoak dira: hurrengo urtean ere Irakurraldi Publikoa gauzatzea.

Hastapeneko helburuek bere horretan dira. Hala nola, adin guztiak nahasirik publiko aurrean jardutea batetik, eta bestetik, idazlan bat ezagutaraztea eta bide batez sortzaileari oihartzun mediatikoa eta gure onspena eskaintzea.

Ondorioez mintzatuko bagina, esango nizuke irakurmen kolektiboaren gozamenaren sustatzen dugula parte-hartzaileen artean, eta euskara ikasten ari direnei, berriz, euskara besteei emateko parada ere eskaintzen diegula.

Zer eboluzio izan du lau urteotan?

Parte-hartzeari dagokionez oso gustura gaude. Haurra edo heldua izan, jendaurrean irakurriko duten

Hitzordua, beraz, hilaren 5ean izango da. Goizeko 11etatik hasi eta arratsaldeko 8ak arte, Itxaro Bordaren *Boga-boga* nobela irakurriko dute 109 lagunek, pertsonaia ezagunak tar-teko direla. Hala nola: Amets Arzallus eta Sus-trai Colina bertsolariak, Battitt Sallaberry auzapeza, Kotte Ezenarro politikari sozialista, Beatrice Molle eta Frank Dolosor kazetariak, Gorka Arrese Susa argitaletxeko editorea, Pax-kal Indo Seaskako lehendakari eta musikaria... Parte-hartzaile bakoitzak bina orrialde hartuko ditu bere gain, alde zurretik antolatzaileek finkatutakoak, irakurleen artean etenik egin gabe, liburua osatzea izango da xedea.

2010etik honakoak

Hendaian antolatutako lehen irakurraldi publikoak Euskal Herriko legendak hartu zituen gaitzat, eta Anuntxi Arana antropolo-goa izan zuen ohorezko gonbidatu eta babes-le. Hark abian jarri zuen ekitaldian, 7 urtetik 75era bitarteko 65 irakurle bildu zituzten. Bigarren urtean, Lucien Etxezaharreta izan zuten protagonista, eta bere *Inter Porcos* (Maiatz, 2007) ipuin-liburua gogoan, animan-lien gaiari heldu zioten 101 lagunek. Erran zaharrak, alegiak, kantuak, ipuinak, olerkiak

GAIZKA IROZ

Itxaro Borda, Baionan, Santizpiritu zubia atzean duela.

gozamina sustatzen dugu»

testua ondo prestatu behar dutela esaten diegu denek. Ez dugu perfekzioa eskatzen, irakurlea testuan sar dadin baizik, berea egin dezan. Hitzak ulertzea, ahoskatzea, idazlearen munduaren zatitxo horretan sartzea.

Eskarmentu handia irabazi dugu antolaketa mailan. Urteko lan agenda finkatu eta garaian garaiko egin-beharrak burutzen saiatzen gara: liburua hautatu, idazlearen adostasuna, publizitatea erakarri, irakurleak bildu, komunikabideetan agertu, irakurraldiko eguna finkatu... Ahalegin handia egiten dugu idazlearen gure artean ongi senti dadin, eta urtetik urtera hobeto asmatzen dugulakoan gaude.

Zer panorama ikusten duzue Hendaian euskarari eta literaturari dagokionez?

Pertzepzio partziala dut. Euskal hiztunen talde-agerpenak izan badira, baina gordeak. Esan nahi baita,

badira tokiak non euskaraz ari garen: ikastola, irakurraldia, bertso saioak, antzerkia, zinema, dantza... baina gero, kanpoan, euskal hiztunen kolektibo hori ez da ageri, lausotuta gelditzen da. Hendaian erosketak egiten dituzunean, hondartza aldeko ostatueta ibiltzean, non dira euskaraz badakiten horiek guztiak? Ez dira ageri, alta badira. Bizimoduak beti okupatuta egotera bultzatu gaitu, eta dagoeneko ez dugu denborarik ez dirurik kalean gure artean biltzeko. Aldiz, mota guztietako ekimen sozialak ditugu: kirola, kultura, politika. Sekula baino gehiago, nire ustez.

Euskalduntasuna gure egin eta plaza publikoan agertu behar dugu helduok. Euskararen etorkizuna ez dira haurrak, geu gara, helduok, nagusiok; geure borondatez pentsatu, planifikatu, neurriak jarri eta ekiditeko gai garenok. Haurretzako pedagogiarik onena etsenplua da, eta koherentzia. Haurrek ikaste-

txeetako jolastokietan euskaraz hitz egin behar badute, guk ere bai tabernan eta gure artean.

Gure literaturari dagokionez, erantzuna aurrekoari lotuta dago. Literatura aipatu eta batzuk terminoak berak beldurtzen ditu. Bi alderdi bereiziko nituzke. Batetik, nola liteke euskara dakien hainbeste lagunek –jende nagusiaz ari naiz, irakasleak barne– hain analfabeto irautea bere lehen edo bigarren hizkuntza den horretan? Deus ez irakurtzea, ez idaztea... Gainditu behar dira nagia, zailtasuna eta denbora falta. Bestetik, irakurtzeak ez du esan nahi bakarrik egin behar denik. Taldean ere egin daiteke. Taldean, irakurri eta mintzatu, biak egiten dira. Taldea toki aproposa da euskaraz irakurtzen hasi nahi duenarentzat.

Zerk animatuko zaituzte hurrengo bat ere antolatzerara?

Guk atsegin dugun zerbait egiteak, xinpleki. Denbora izateak eta antolaketarako azpiegiturak ere laguntzen du. Ilusioak naturalago irauten du horrela. ■

ERDIKO KAIERA • IRAKURRALDIA HENDAIAN

eta beste irakurri zituzten, baita espresuki horretarako sortutakorik ere, Mikel Iburguren testua kasu. Bi irakurraldiotan nork bere gustuko irakurgaia hautatu eta eskuetan zuela heltzen zen mikrofonoaren aurrera. Ikasle ugari ere bazelako, edizio biziak izan ziren, ez hain formalak.

Hirugarren saioan, alegia iazkoan, aspaldian hendaia irakurri zuten adin guztietako 70 lagunek: *Inesaren balada*.

Hasier Etxeberria idazlea eta Gema Elorriaga antolatzailea, Inesaren Balada nobelaren irakurraldian, iaz.

Aurtengo ediziorako Amaia Ezpeldoi detektibeak argitu behar duen misterioak erakarri ditu antolatzaileak. Eleberria Baionan eta Ipar Euskal Herrian kokatu izana, errugbia, emazte kale garbitzailea, harreman lesbikoak, garai bateko egoera politiko eta sozialaren ondorioak eta idazlearen espiritu kritikoa gustatu zaizkie bereziki.

Iazkoari jarraiki, saio guztiak grabatu egingo dira –kontrakoa adierazten dutenak salbu– eta streaming bidez jarraitu ahal izango dira zuzenean, www.akelarre-hendaia.com helbidean. Mediatekaren kanpoaldean ere pantaila ezarriko da, ekimenen aretotik kanpo ere presentzia izan dezan.

Irakurraldia aberasteko, gainera, eta Itxaro Bordaren lexiko zainduaz gozatzeko, Joxan Elosegik landutako hiztegia ere eskura jarri dute helbide berean. Haren hitzetan, “merezi du Bordaren literaturak, haren testuak, eta horretan badu garrantzia, ekialdeko mintzaireratik, Amikuze eta Zuberoako hizkuntza moldeetatik bereziki, euskara estandar modernora egin duen bide oparo bezain aberasgarriak”.

1030 euroko aurrekontua du aurtengo irakurraldiak. 660 Euskal Kultur Erakundeak emango dizkio eta 370 Akelarre Elkarteak hartuko du ere gain. ■

EGIZUHARPIDETZA EGIOZUHARPIDETZA

Hego Euskal Herrian 145 € / Ipar Euskal Herrian 176 €

Izen-abizenak

Helbidea

Posta kodea Herria

Herrialdea

N.A./I.F.K.

Telefonia

e-posta

Kontu zenbakia (20 digitu)

Ikasle bazara (unibertsitate / euskaltegi) edo Gazte Txartela baduzu %25eko deskontua harpidetzan.

943 37 15 45 • harpidetza@argia.com

Jaso lekuan
kobratu
SEILORIK EZ

argia

1-FD POSTA KUTXA
20160 LASARTE-ORIA
(GIPUZKOA)

TOLESTU

ERANTZUN KOMERTZIALA
Balmien zkoa. 17352
(B.O.C. 22/99-06-02koa)

TOLESTU

ZELA BARRERA
MAGNIFICENTIA